

WYROK

W I M I E N I U

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 maja 2015 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym - Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Ziolecka (spr.)

Sędziowie: SSO Ewa Taberska

SSO Aleksander Brzozowski

1. Protokolant: apl. radc. M. O.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Wojskowej del. do Prokuratury Okręgowej M. N.

po rozpoznaniu w dniu 8 maja 2015 roku

sprawy **P. N.** oskarżonego z art. 178a § 1 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez oskarżonego

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P. z dnia 16 stycznia 2015 roku, sygnatura akt VIII K 747/14

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w P. do ponownego rozpoznania,

/-/A. B. /-/ M. Z. /-/E. T.

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 16 stycznia 2015 roku, Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. uznał oskarżonego P. N. za winnego tego, że w dniu 12 czerwca 2014 roku, w P., na ulicy (...), prowadził w ruchu lądowym samochód o. (...) o numerze rejestracyjnym (...) będąc w stanie nietrzeźwości, 0,64 mg/l alkoholu wydychanym powietrzu przy pierwszym badaniu, 0,66 mg/l przy drugim badaniu, 0,50 mg /l, przy trzecim badaniu i 0,49 mg/l przy czwartym badaniu, to jest za winnego popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 k.k., i za to, na podstawie art. 178a § 1 k.k., Sąd Rejonowy wymierzył oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 punkt 1 k.k., warunkowo zawiesił na okres 3 lat tytułem próby.

Na mocy zaś art. 71 § 1 k.k., Sąd Rejonowy wymierzył również oskarżonemu karę 40 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 złotych, przy czym na poczet wykonania 2 stawek dziennych grzywny, Sąd Rejonowy, na podstawie art. 63 § 1 k.k., zaliczył oskarżonemu zatrzymanie w dniu 12 czerwca 2014 uznając, że pozostała do wykonania kara grzywny w kwocie 38 stawek dziennych.

Nadto, na podstawie art. 42 § 2 k.k., Sąd Rejonowy orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 2 lat, a na podstawie art. 49 § 2 k.k., środek karny w postaci świadczenia pieniężnego w kwocie 200 złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Orzekając natomiast o kosztach, Sąd Rejonowy, na podstawie art. 624§ 1 k.p.k., zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych i od opłaty.

Wyrok powyższy w całości i na swoją korzyść zaskarżył oskarżony P. N., zarzucając obrazę przepisów postępowania i błąd w ustaleniach faktycznych, a w szczególności:

- art. 6 k.p.k. poprzez brak zawiadomienia oskarżonego o terminie rozprawy, która odbyła się w dniu 16 stycznia 2015 roku, pomimo, że adres do korespondencji i numer telefonu został podany, co oznacza, że oskarżony został pozbawiony prawa do obrony i możliwości wyjaśnienia stanu faktycznego w sprawie,

- błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na uznaniu sprawstwa i winy oskarżonego, podczas, gdy P. N. nie prowadził samochodu, stacyjka była wyłączona i nie było kluczyków w samochodzie, a sam oskarżony chciał otworzyć maskę, żeby wziąć akumulator.

Formułując powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie P. N. od zarzucanego mu czynu, a ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Na odbywającej się w dniu 8 maja 2015 roku rozprawie apelacyjnej obecny obrońca oskarżonego poparł apelację własną oskarżonego P. N. i, akcentując rozbieżności w zeznaniach świadków, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania celem wyjaśnienia rozbieżności i umożliwienia oskarżonemu realizację prawa do obrony.

Obecny prokurator natomiast wniósł o nie uwzględnienie apelacji i o utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja oskarżonego spowodowała kontrolę odwoławczą niniejszej sprawy, a jej wniosek końcowy o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w P. do ponownego rozpoznania zasługiwał na uwzględnienie, choć nie z przyczyn wskazanych przez skarżącego.

Sąd Okręgowy przypomina, że zgodnie z treścią art. 182 k.p.k. osoba najbliższa dla oskarżonego w rozumieniu w art. 115 § 11 k.k., może odmówić składania zeznań i o prawie tym świadka należy bezwzględnie uprzedzić, o czym wprost stanowi art. 191 § 1 k.p.k. Świadek, któremu przysługuje w myśl art. 182 k.p.k. prawo do odmowy składania zeznań, ma prawo skorzystać z tego uprawnienia na każdym z etapów postępowania karnego. Świadek ów może złożyć zeznania na etapie postępowania przygotowawczego, a następnie, już w toku postępowania jurysdykcyjnego, zmienić zdanie i odmówić składania zeznań. Przepis art. 186 § 1 k.p.k. określa świadczeniowemu termin do złożenia oświadczenia o skorzystaniu z uprawnienia, wynikającego z art. 182 k.p.k., do czasu rozpoczęcia pierwszego zeznania w postępowaniu sądowym. W przypadku natomiast skorzystania przez świadka z prawa do odmowy składania zeznań, poprzednie zeznania świadka nie mogą służyć za dowód, ani być odtworzone, o czym wprost dalej stanowi art. 186 § 1 k.p.k.

Odnosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy zauważa, że w dniu 11 lipca 2014 roku, jeszcze na etapie postępowania przygotowawczego, przesłuchana została w charakterze świadka A. P. (k. 39-41 akt), która, co wynika z zeznań tejże to osoby, jest dla oskarżonego P. N. osobą najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 k.k., to jest konkubina.

Sąd rozstrzygający uznał, że w realiach przedmiotowej sprawy brak było konieczności bezpośredniego przesłuchania świadka A. P. i, na odbywającej się w dniu 16 stycznia 2015 roku rozprawie, zadecydował o ujawnieniu bez odczytywania w trybie art. 392 § 1 k.p.k. zeznań, które wskazana świadek złożyła w dniu 11 lipca 2014 roku (k. 76 akt).

Takie procedowanie Sądu I instancji byłoby prawidłowe, ale tylko w przypadku, gdyby Sąd ten, po wezwaniu świadka A. P. do osobistego stawiennictwa na wyznaczony termin rozprawy, pouczył ją o prawie do odmowy składania zeznań i gdyby uzyskał od świadka oświadczenie, że nie korzysta ona z uprawnienia, o którym mowa w art. 182 k.p.k.

Tymczasem lektura akt przedmiotowej sprawy dowodzi, że Sąd I instancji nie dokonał powyższych czynności. W dniu 16 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy zadecydował o ujawnieniu bez odczytywania znajdujących się na karcie 40 akt sprawy zeznań wspomnianego świadka zupełnie pomijając, że także na etapie postępowania jurysdykcyjnego A. P. miała, wynikające wprost z treści art. 182 k.p.k., prawo do odmowy składania zeznań. Taki sposób procedowania Sądu I instancji nie jest prawidłowy i czyni zaskarżony wyrok wadliwym, gdyż zaniechanie Sądu Rejonowego bez wątplenia miało wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Świadek A. P., pouczona o przysługującym jej także na etapie postępowania jurysdykcyjnego prawie do odmowy składania zeznań, być może skorzystałaby z przysługującego jej takiego uprawnienia. Oznaczałoby to, że materiał dowodowy w postaci zeznań A. P. nie mógłby być ani przedmiotem oceny sądu rozstrzygającego, ani materiałem na podstawie, którego Sąd I instancji mógłby czynić w sprawie ustalenia faktyczne.

Z uwagi na powyższe Sąd II instancji uchylił zaskarżony wyrok, zaś sprawę niniejszą przekazał Sądowi Rejonowemu Poznań – Stare Miasto w P. do ponownego rozpoznania.

W kontekście ujawnienia z urzędu błędu proceduralnego, którego dopuścił się Sąd I instancji, rozprawianie się w chwili obecnej z zarzutami sformułowanymi we wniesionej apelacji byłoby przedwczesne, a w konsekwencji i zbyteczne.

Rozpoznając natomiast ponownie sprawę Sąd I instancji winien w pierwszej kolejności podjąć decyzję o przeprowadzeniu dowodu z bezpośredniego przesłuchania świadka A. P.. Przeprowadzając natomiast ten dowód, Sąd Rejonowy winien mieć na uwadze to, że świadek ta - o ile nadal posiada status konkubiny P. N. - jest osobą najbliższą dla oskarżonego w rozumieniu art. 115 § 11 k.k., której, mocą art. 182 k.p.k., przysługuje prawo do odmowy składania zeznań. Sąd Rejonowy winien pamiętać przy tym o treści art. 191 § 2 k.p.k. i pouczyć wyżej wymienionego świadka o prawie do odmowy składania zeznań. Dopiero po uzyskaniu oświadczenia, że A. P. nie korzysta z tego prawa, sąd rozstrzygający winien przystąpić do jej przesłuchania.

Po przeprowadzeniu zaś pełnego postępowania dowodowego, Sąd Rejonowy winien dokonać oceny materiału dowodowego zgodnie z wymogami określonymi w art. 7 k.p.k., prawidłowo ustalić stan faktyczny przedmiotowej sprawy i rozważyć, czy zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala na uznanie oskarżonego P. N. za winnego dokonania zarzucanego mu czynu, czy też nie.

W przypadku natomiast uznania zasadności przedstawionemu oskarżonemu zarzutu, Sąd I instancji, sporządzając pisemne uzasadnienie wydanego wyroku, winien dokładnie i szczegółowo, zgodnie z normami zawartymi w art. 424 k.p.k., przedstawić dokonaną przez siebie ocenę materiału dowodowego, dokonane na jego podstawie ustalenia faktyczne, uzasadnić zastosowaną do przypisanego oskarżonemu czynu kwalifikację prawną, jak i ewentualnie wymierzoną karę z uwzględnieniem wszystkich dyrektyw obowiązujących w tym przedmiocie tak, aby rozpoznając ewentualne przyszłe apelacje, Sąd Odwoławczy mógł dokonać oceny prawidłowości rozumowania Sądu I instancji.

/A. B./ /M. Z./ /E. T./